पीएमश्री केन्द्रीय विद्यालय सीतापुर प्रथम पाली

द्वितीय सावधिक परीक्षण

कक्षा – सप्तमी

समयः -90 निमेषः **विषयः –संस्कृत** **पूर्णांक - 40**

नाम.......................................विभाग ....

दिन ....दिनांक ....

अनुक्रमांक ....

हस्ताक्षर निरीक्षक-- **परीक्षकः-**

नोट- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः

खंड (क) अपठित अवबोधन

प्रश्न1) अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा तदाधारितानां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत----

माघे मासे शुक्ले पक्षे पंचमयां तिथौ देवी सरस्वती सोल्लासं पूज्यते। अद्यैव वसंतोत्सवः क्रियते। वसंतपंचमी नाम्नी इयं तिथि प्रसिद्धः एव। सरस्वती ज्ञानस्य अधिष्ठात्री देवी मन्यते। वीणापाणि इयं यात्रा छात्रेभ्यः विद्यां ददाति। सा हंसवाहिनी शुक्लांबरा सरस्वती भारते सर्वत्र पूज्यते। इति अवसरे छात्राणाम् उत्साहः दर्शनीयः। वसंत पंचमयां तिथौ विद्यालयेषु सोत्सहं सरस्वती पूजन कुर्वन्ति। पूजास्थले दर्शनार्थिभ्यः मिष्ठानि प्रदीयन्ते। षष्ठयां तिथौ प्रतिमायाः विसर्जनं मोक्षे भवति।

एक पदेन उत्तरत **1/2x2=1**

(क) कः उत्सवः क्रियते? ....

(ख) कस्यां तिथौ सरस्वती पूजनं कुर्वन्ति? ....

पूर्णवाक्येन उत्तरत **2x2=4**

(क) का ज्ञानस्य अधिष्ठात्री देवी अस्ति?

....

(ख) पूजास्थले किं प्रदीयन्ते?

....

खंड(ख) रचनात्मक कार्य

प्रश्न 2. रेखाड्कितानि पदानि संशोध्य लिखत - **05**

(क) छात्राः क्रीडाक्षेत्रे **<u>कन्दुकात्</u>** क्रीडन्ति।

https://www.evidyarthi.in/

....

(ख) **<u>ते</u>** बालिकाः मधुरं गायन्ति।

....

(ग) अहं **<u>पुस्तकालयेन</u>** पुस्तकानि आनयामि।

....

(घ) **<u>त्वं</u>** किं नाम ?

....

(ङ) **<u>गुरुं</u>** नमः।

....

प्रश्न 3. रेखाङ्कितानि पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत - 05

क) कालेन **<u>चटकायाः</u>** संततिः जाता।

....

ख) **<u>गजस्य</u>** वधेनैव मम दुःखम् अपसरेत्।

....

ग) **<u>मालिनी</u>** द्वारम् उद्घाटयति ।

....

घ) शिक्षा **<u>सर्वेषां बालानां</u>** मौलिकः अधिकारः।

....

ङ) दर्शना आश्चर्येण **<u>मालिनीम्</u>** पश्यति ।

....

खंड(ग) अनुप्रयुक्त व्याकरण

प्रश्न 4. मन्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत - 0.5x5=2.5

परस्य	**आत्मानम्**	**बाधितः**	**परिवारः**	**त्यक्त्वा**

1. स्वकीयम् ....
2. अवरुध्दः ....
3. कुटुम्बकम् ....

https://www.evidyarthi.in/

4. अन्यस्य ....

5. अपहाय ....

प्रश्न 5. विलोम पदानि योजयत -- 0.5x5=2.5

क्रेतुम्	दूरस्थम्
श्वः	कथयति
ग्रामम्	विक्रेतुम्
समीपस्थम्	ह्यः
पृच्छति	नगरम्

प्रश्न 6. कोष्ठकात् समुचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत- 0.5x5=2.5

क) .... नमः। (हरिं/हरये)

ख) ....परितः कृषिक्षेत्राणि सन्ति। (ग्रामस्य/ग्रामम्)

ग) ....नमः। (अम्बायाः / अम्बायै)

घ) ....उपरि अभिनेता अभिनयं करोति। (मञ्चस्य/मञ्चं)

ङ) ....उभयतः पुत्रौ स्तः। (पितरम् /पितुः)

प्रश्न 7. उदाहरणानुसारम् पदरचनां कुरुत --- 0.5x5=2.5

यथा – वसति स्म = अवसत्

क) पश्यति स्म = ...

ख) तपति स्म = ...

ग) चिन्तयति स्म = ...

घ) वदति स्म = ...

ङ) गच्छति स्म = ...

खंड(घ) पठित अवबोधन

प्रश्न 8) अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा तदाधारितानां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत-

उत्सवे, व्यसने, दुर्भिक्षे, राष्ट्रविप्लवे, शत्रुसंकटे च यः सहायतां करोति सः बन्धुः भवति। यदि विश्वे सर्वत्र एतादृशः भावः भवेत् तदा विश्वबन्धुत्वं सम्भवति। परन्तु अधुना निखिले संसारे कलहस्य अशान्ते च वातावरणम् अस्ति। येन मानवाः परस्परं न विश्वसन्ति। ते परस्य कष्टं स्वकीयं कष्टं न गणयन्ति। अपि च समर्थाः देशाः असमर्थान् देशान् प्रति उपेक्षाभावं प्रदर्शयन्ति, तेषाम् उपरि

https://www.evidyarthi.in/

स्वकीयं प्रभुत्वं च स्थापयन्ति। तस्मात् कारणात् संसारे सर्वत्र विद्वेषस्य, शत्रुतायाः, हिंसायाः च भावना दृश्यते। देशानां विकासः अपि अवरुद्धः भवति।

एक पदेन उत्तरत 1/2x2=1

(क) शत्रुसंकटे यः सहायतां करोति सः कः भवति ? ....

(ख) यदि विश्वे सर्वत्र एतादृशः भावः भवेत् तदा किम् सम्भवति? ....

पूर्णवाक्येन उत्तरत 2x2=4

(क) संसारे सर्वत्र कीदृशी भावना दृश्यते?

....

(ख) अधुना निखिले संसारे कीदृशः वातावरणं अस्ति?

....

प्रश्न 9. मन्जूषातः क्रियापदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत – 05

करिष्यामि	अनयत्	पतिष्यति	स्फोटयिष्यति	त्रोटयति

क) गजः शुण्डेन वृक्षशाखाः ....।

ख) काष्ठकूटः तां मक्षिकायाः समीपं ....।

ग) गजः गर्ते ....।

घ) मार्गे स्थितः अहम् अपि शब्दं ....।

ङ) काष्ठकूटः चञ्च्वा गजस्य नयने ....।

प्रश्न 10) उचित पदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत – 05

क) ………… बालिका मधुरं गायति। (एकम्, एका, एक:)

(ख) ………… कृषकाः कृषिकर्माणि कुर्वन्ति। (चत्वारः, चतस्रः, चत्वारि)

(ग) ………………… पत्राणि सुन्दराणि सन्ति। (ते, ताः, तानि)

(घ) धेनवः दुग्धं …………… । (ददाति, ददति, ददन्ति)

(ङ) वयं संस्कृतम् …………. (अपठत्, अपठन्, अपठाम)

https://www.evidyarthi.in/